

gickom prieskume pri odbornom-metodickom riadení prospekčných a prieskumných prác v tatroveporidách, ale aj pri mimoprieskumných akciách, akou je napr. riadenie odbornej spolupráce s Bulharskou ľudovou republikou na úseku vyhľadávania niektorých typov rudných ložísk, práca v komisiách pre prognózy, v poradnom zbore pre zavádzanie matematických metód v geológii a pod.

Na päťdesiate narodeniny želáme Ing. Ivanovi Čillíkovi, CSc., do ďalších rokov plodného a prácou naplneného života pevné zdravie, veľa úspechov pri realizácii zámerov slovenskej prieskumnej geológie, najmä v tatroveporidnom kryštaliniku, ktorého geologicko-žiskové problémy sa stali v ostatných rokoch jeho veľkou láskou.

Miroslav Slavkay — Ján Valach

AKTUALITY

Kvalitná tehliarska surovina pri Kelči

IVAN KRÍŽÁNI

Významný výskyt kvalitného tuhoplastického ílu zistený pri vyhľadávacom prieskume na ortuť (cf. Záverečná správa z úlohy Vranov—Kelča, Hg, I. Krížáni et al. 1977) je situovaný 500—1200 m východne od obce Nová Kelča v okrese Vranov nad Topľou (Východoslovenský kraj).

Hruborytmické súvrstvie pestrobarevného ílu, zmapované a orientačne overené ryhami a mapovacími vrtní v sieti 150×300 m, tvorí severný okraj východného vývoja krynickej jednotky magurského prikrovu.

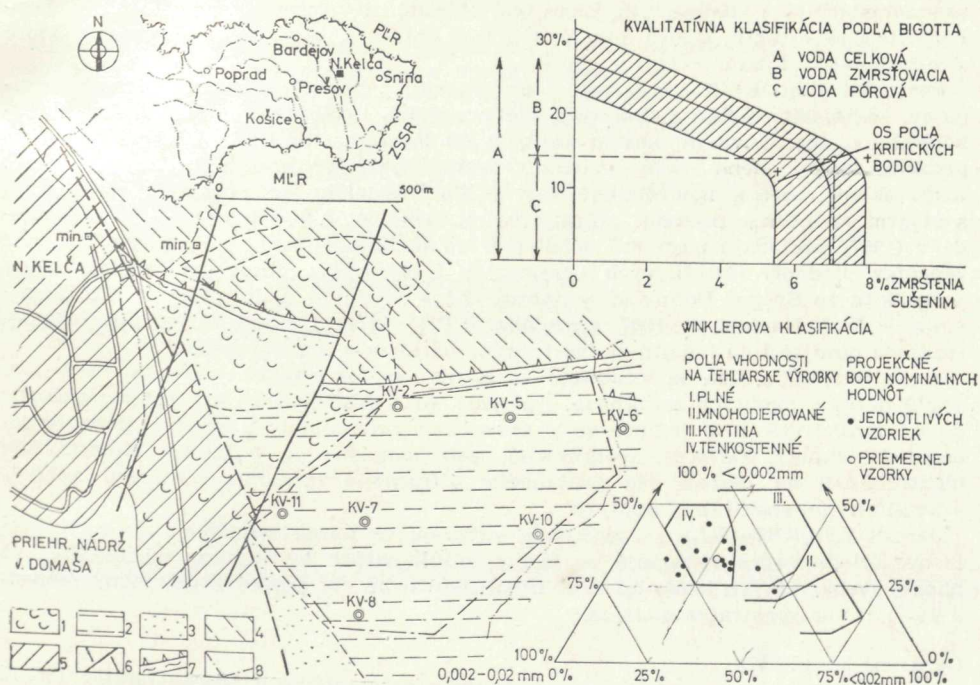
Nepetrifikovaný slabovápnný až nevápnný tuhoplastický íl červeného, žltého, svetlosivého až čierneho odtieňa tvorí 1—10 m hrubé vrstvy, ktoré od seba oddeľujú iba 5—10 cm šošovkovité laminy jemnozrnného sludnato-kremeňového piesku. Od okolitých flyšových facií sa súvrstvie pestrého ílu výrazne odlišuje vysokým obsahom sadrovca a 30—60 % -ným obsahom ílových minerálov skupiny kaolinitu a illitu pri prevahe kaolinitu nad illitom. Prachovitá a piesčitá frakcia pestrého ílu sa skladá hlavne z kremeňa, sludy, čiastočne argilitizovaného živca, limonitových a hydrohematitových granuliek, úlomkov pieskovca a slienitého ílovca.

Pestré spoločenstvo foraminifer a vápnitého nanoplanktónu, ktoré identifikovala V. Gašparíková vo vzorkách z vrtovej KV-2, 7, 8, obsahuje paleocénne, eocénne, spodnooligocénne a (?) spodnomiocénne druhy.

Orientačný laboratórny rozbor 16 priemerných vzoriek odobratých pozdĺžnym rozpoltením jadra zo 7 mapovacích vrtovej (obr. 1) po 5—15 m intervaloch zistil tieto keramicko-technologické vlastnosti súvrstvia pestrého ílu: objemový podiel uhličitanovej zložky $7 \pm 5\%$, rozrábacia voda na plasifikáciu pracovného cesta $27,5 \pm 5\%$, zmrštenie sušením $6,5 \pm 1\%$, citlivosť voči sušeniu podľa Bigotta $K_c = 0,6—1,5$, pri strednej hodnote $K_c = 0,7$, pevnosť v ťahu za ohybu po vysušení $4,9 \pm 0,98$ MPa, po výpale na 950°C $12,26 \pm 2,45$ MPa, po výpale na 1050°C $17,17 \pm 2,45$ MPa, koeficient spevnenia výpalom 3 ± 1 -násobný, farba po výpale pri oboch teplotách tehlovo-červená, výkvetotvornosť veľmi slabá, bez prejavov škodlivín (cicvárov), nasiakavosť po výpale na 950°C $17 \pm 3\%$ a po výpale na 1050°C iba $10 \pm 2\%$; pri skúšobnom výpale na 1250°C sa všetky telieska roztavili.

ČSN 72 15 64 — Zeminy tehliarske dovoľuje podľa zistených keramicko-technologických vlastností oklasifikovať skúmaný tuhoplastický pestrý íl ako surovinu vhodnú na výrobu priečne dierovaných až tenkostenných tehliarskych výrobkov.

Zaokrúhlený objem prognózných zásob orientačne overených na ploche 43 ha a počítaný po úroveň 190 m n. m. je 12 000 000 m³, čo v geologických podmienkach

Obr. 1. Geologická situácia výskytu s grafickým vyjadrením rozptylu klasifikačných znakov suroviny podľa Bigotta a Winklera.

1 — fosilný plošný zosuv, 2 — pestrý tuhoplastický íl, 3 — hruborytmické súvrstvie arkózového a drobového piesku, 2—3 — severný okraj východného vývoja krynickej jednotky magurského príkrovu, 4 — hruborytmické, prevažne ílovcové flyšové súvrstvie zlínskych vrstiev račianskej jednotky magurského príkrovu, 5 — drobnorytmické, prevažne ílovcové flyšové súvrstvie belovežských vrstiev západného vývoja krynickej jednotky magurského príkrovu, 6 — priečne zlomy, 7 — tektonoklasty násunovej zóny, 8 — ohraňenie bloku orientačne overených prognózných zásob tehliarskej suroviny

severnej polovice Východoslovenského kraja predstavuje unikátne ložisko. Podobné výskyty suroviny tohto typu možno hľadať najmä pozdĺž severného okraja východného vývoja krynickej jednotky magurského príkrovu.

Doručené 13. 5. 1978

Geologický prieskum, n. p.,
Geologická oblasť
Košice

Posnjakit, antlerit a jarosit z ložiska Špania dolina

MÁRIA FIGUSCHOVÁ

Rozsiahlym ovzorkovaním prístupných častí ložiska, hlavne haldového materiálu, sme dostupnými identifikačnými metódami potvrdili na lokalite Glezúr—Piesky výskyt rýdzej medi, malachitu, azuritu, divillinu, langitu, chalkantitu, brochantitu,